

ضرورت تحول پارادایمیک در آموزش عالی کشاورزی: رویکرد نظام نوآوری

دکتر سید محمود حسینی

استاد دانشگاه تهران

نظام آموزش عالی کشاورزی (ناعک) ایران در شرایط کنونی تحت تاثیر نیروهای کلان-مقیاس بیرونی و درونی قدرتمند و درهم تنیده اقتصادی-اجتماعی و زیست محیطی در چالش جدی و بی سابقه ای قرار گرفته و جهت حرکت آن با راستای نیازهای واقعی توسعه پایدار روستائی و کشاورزی مغایرت اساسی داشته و علائم و مصادیق یک بحران در برخی ارکان آن مشاهده میشود. در سالهای پیش رو، این نظام حتی با چالشهای بیشتری مواجه خواهد شد تا اینکه بتواند نقش خود را در ارتباط با مسائل فزاینده و پیچیده ملی مرتبط با غذا، کشاورزی، محیط زیست و توسعه روستائی پایدار متحول نماید. در صورت تحقق این امر، دانشکده ها و مؤسسات آموزش عالی کشاورزی به مثابه بسترهای مهمی برای دانشگاهیان و دیگر کنشگران برای مطرح کردن بخشی از پیچیده ترین و ضروری ترین مسائل کشور عمل خواهند نمود. اما ناکامی در تطبیق با شرایط به غایت متحولی که نظامهای کشاورزی و آموزشی را تحت تاثیر همه جانبه خود قرار میدهند، با مخاطرات جدی روبرو خواهند شد. مقاله حاضر ماهیت وضعیت بحرانی کنونی را مورد بررسی قرار داده و به زمینه ها و ضرورت های دگرگونی جهت بهبود و تحول آن میپردازد. با ترسیم شرایط مسئله مند و ناپایدار وضع موجود و پیچیدگی و درهم تنیدگی عوامل ایجاد کننده آن، مسئله را در بستر وسیع تر نظری مربوط به تحول پارادایمیک در آموزش عالی کشاورزی در سطح بین المللی و سیاستها، مفاهیم، الگوها و روند های مرتبط با آن قرار داده و با تاکید بر ماهیت خود-ویژه شرایط ایران، تعمیم پذیری و مرتبط بودن تجربیات مفید دهه های اخیر بین المللی را در تحول ناعک مورد تامل قرار میدهد. نظر به گستره، عمق، ماهیت و پیچیدگی شرایط مسئله مند موجود، ضرورت رویکرد سیستمی بطور کلی، و در چارچوب آن نظام نوآوری کشاورزی و نیز نظام نیروی کار کشاورزی برای امکان پذیری تحول ناعک به لحاظ ماهیت هم افزایانه پتانسیل های کنشگران بالقوه و بالفعل درون آن به کار گرفته میشود. هدف مقاله حاضر تاکید بر شکل گیری گفتمانی مبتنی بر اهمیت و ضرورت شرایط بحرانی کنونی و هم اندیشی، چاره جوئی جمعی/مشارکتی دانشگاهیان، برنامه ریزان، سیاستگذاران و مجریان برای اجتناب از ناپایداری برگشت ناپذیر آن میباشد.

واژه‌های کلیدی: نظام آموزش عالی کشاورزی، تحول پارادایمیک، نظام نو آوی کشاورزی